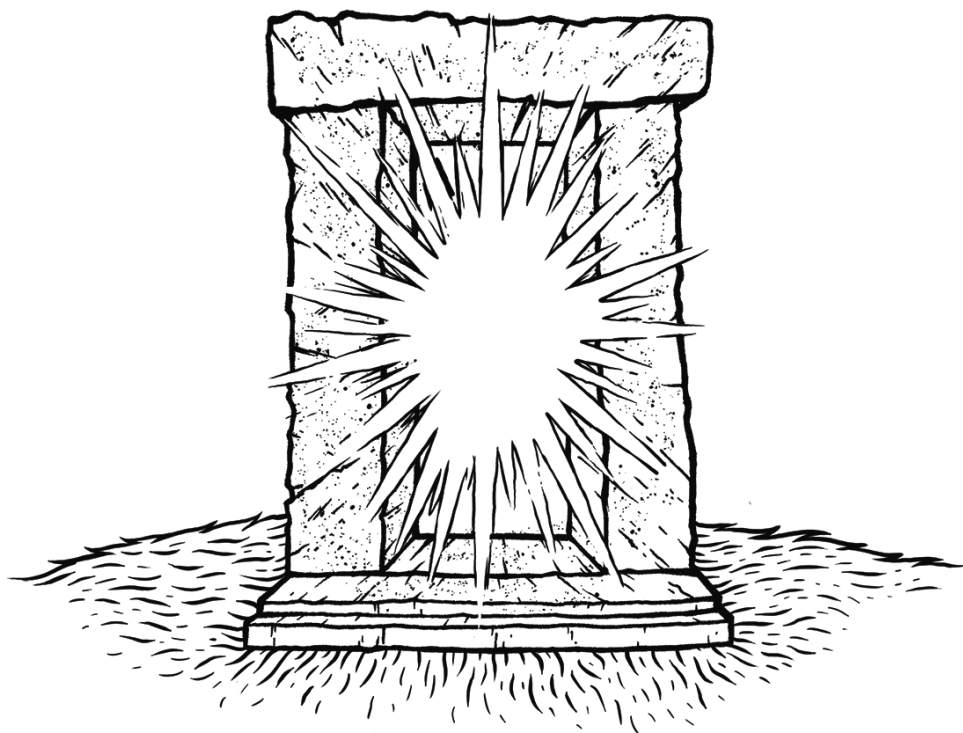

MUST MÄGI

MIKK PÄRNITS

VILJAR PÄÄKI MÄRGID JA TÄHENDUSED

Lükkasin valla Jämejala psühhiaatriakliinikumi ukсед ja asusin vaba mehena tegema uuesti täpselt sedasama, mille pärast mind viimased nädalad kinni hoiti. Mõni võiks öelda, et ma polnud midagi õppinud, et olin lihtsalt üks luulude käes vaevlev töötu maalikunstnik. Ma ei vaidle sellele üldsegi vastu. Lisaksin vaid, et need luulud sisaldasid endas rohkem tõtt kui too reaalsus, mille alusel sina võisid päevast-päeva oma elu elada. Kuid enne oma väidetavate pettekujutelmade õigustamist, tuleks täpsuse huvides naasta minu kinnivõtmise juurde. Minu lool pole algust ega otsa, kuigi mu elul on kindlasti olemas ettemääratud lõpp. Minu probleemiks on aga see, et ma ei tea, kust ma algan.

Ma ei kuule hääli, aga ma tunnen märke. Maailm ainult märkidest koosnebki. Märkidest juhatatuna suundusin ma sügava öö varjus Järve raamatukokku, et kohtuda mulle tähtsat ülesannet pakkuvate isikutega. Tegelikult polnud üldse selge, kas mind ootavad inimesed või mõnest muust, tundmatust liigist täheinimesed. Arvutusi, mida ma koordinaatide kättesaamiseks ette võtsin, ei hakkaks siinkohal ära tooma - sellele kuluks

tohutult ruumi ja ma olen teinud kõik, et neid unustada. Terve minu korter oli nendega kaetud. Minu elamise nägemine oli ka üheks põhjuseks, miks mul paluti kliinikumis pikemalt peatuda. See ja asjaolu, et olin selles asutuses viibinud juba kahel korral. Mõlemal juhul vaidlesin neile vastu ja nõustusin lõpuks kiire pääsemise nimel võtma kõiki maailma rohte.

Mulle on antud anne näha märke. Paljud ütleksid, et see on needus. Pole nii! Märkide nägemise oskuse tõttu on minu elus olnud palju seiklusi ja kummastavaid kogemusi, mis tavainimese eest varjatuks jäänud. Too öö oli pika märkamise tulemus, millest sain kätte järgmise informatsiooni: pean Järve raamatukogu tagaruumi pääsema just 23. mai öösel kell 03:25. Seal ootab mind grupp inimesi või üksainus isik, kellega kohtumine minu tervet elu muudab. Selle missiooni olemus on mulle salapäraseks jäänud ja sealtmaalt ma edasi märgata ei oska. Ausalt öeldes olen alati suutnud neid märke soovi kohaselt eirata, kuid päeva lõpuks ületavad uudishimu ja silmakargavad mustrid mu taluvuse piirid. See on tung, millele peab järele andma. Nii siis mässisin haamripea ümber tee pealt nõõrilt varastatud särgi ja lõin, enne hoolikalt ringi vaadates, raamatukogu akna sisse. Mulle sisendati, et ma ei jää vahele, sest ma täidan kõrgemat missiooni. Ainus ärevus seisnes ootuses Nendega kohtumise ees, mitte kuriteo sooritamises.

Ometigi korrutati mulle kliinikumis, et ma jäin vahele. Vaidlesime pikalt. Neile on võimatu midagi seletada! Jälle

mindi mu korterisse, jälle leiti sealt minu skeemid ja kalkulationsioonid. Ütleme nii, et nende eelarvamus minust ainult süvenes.

Roninud aknast sisse, sain aru, et viibin puhkeruumis. Tulesid ma põlema ei pannud. Kõndisin otse raamatukogu peasaali. Minu imestuseks oli see tühi. Ega märgid öelnudki, et seal on kohe keegi olemas, vaid et ma pean kell 03:25 ise kohal viibima. Ma ootasin. Tegin oma peas tähtsamad arvutused uuesti läbi: kuufaas; paarisarvuliste maipäevade ajal vastu tulnud päikesepirillidega inimeste riiete värvid; viis, kuidas ma pillasin lusika täpselt nii, et selle ots osutas Järve suunas ja muud peenemad tähendused, mida oleks mõttetu asjasse mittepühendunu jaoks välja tuua.

Ma istusin seal hommikuni, kuni viis minutit enne seitset üks lukust lahti keerati. Selles punktis mõtlesin veel, et siit ta tuleb. Tõusin häält puhtaks kõhatades püsti ja laususin: „Siin ma siis olen!“

Järgnes üsna ebameeldiv stseen vanemas eas raamatukogutädiga, kes ei suutnud pikemat aega otsustada, kas teda rünnatakse sissemurdja poolt või on tegu purjus bibliofiiliga, kes lihtsalt ei suutnud oodata ametliku avamisajani. Lõpuks otsustati konsulteerida kohaliku konstaabliga (puruks löödud aken ei tulnud mu seletustele just kasuks) ja mind viidi jaoskonda.

Sõit oli rahulik ja politseinik mõistis mind justkui täiuslikult. Lasin käed raudu panna, raadio vaiksemaks keerata ja seletasin, et tegu on arusaamatusega. Ta oli täiesti nõus.

Üsna pea tehti kõne minu emale ja perearstile, kes omakorda Jämejala vastuvõttu teavitas. Mind sõidutati sinna ilusal pä-rastlõunasel ajal. Võililled õitsesid ja noogutasid tuule käes. *Teed õigesti*, ütlesid nad oma universaalses keeles. Jah, mul oli täielik õigus: ma polnud kusagil mingit viga teinud. Ma pidin sinna sisse murdma, et kohtuda Nendega. Ainult et oma inimlikus kõrkuses eeldasin koheselt, nagu see olekski kõik. Ei, seal olin määratud kohtuma pigem raamatukogutädiga, kes tutvustas mind konstaablile. Ma üritasin seda muidugi seletada ka daamile raamatukogus, kuid selgitus teda ei rahustanud. Otse vastupidi. Tema ootas politseid õues ja mina sees. „Ärge muretsege, ma ei kavatse kusagile minna!“

Kolmas kord on kohtuseadus. Kõik tundus nii õige. Ma olin uuesti Jämejalas, kuid seekord põhjusega. Pidin siin viibima, et saada edasisi juhtnööre. Võib-olla polnud ma end Neile piisavalt tõestanud. Tunne, nagu oleksin oma elu lõplikule eesmärgile lähemal kui kunagi varem, raputas mind päeval ja ööl. Magada oli võimatu, kuid teesklesin, nagu magaksin. Minust jooksis läbi elektrivool, sest täiskuu oli taevas - see pani mind alati vibreerima. Minu lemmik-teooria on, et kuuvalgus on päikesevalguse filtreeritud vorm, mis suudab mõjutada inimese alateadlikke impulsse ja see-läbi neid ka kunstiliselt inspireerida. Ent iga kord seda kirja

panna üritades keeldus käsi kirjutamast ja ma sain hoiatava mõtte: „*Sa ei tohi seda teha!*”

Nende sekkumine minu mõtetesse toimus alguses harva. Kuid kui ma maailmas märke tähele panna ei suutnud, pidid nad kooliõpetajana mind kui aeglaselt veerivat last edasi aitama. Arvasin, et kui räägin häälte asemel hoopis märkidest, laseb peaarst mind kiiremini välja. Märgid on täiesti normaalsed asjad. Liiklusmärke näeme me ju kõik ja nende mõistmine päästab elusid. Ta oli sellega nõus, kuid muude asjadega eriti mitte. Mina teesklesin, nagu oleksin saanud öösiti magada ja tema tegi näo, nagu ta saaks minust aru. Rohud lahendasid meievahelise kommunikatsiooni täiuslikult sellega, et igasugune vähegi mõtestatud suhtlus lõppes.

Üheks põhjuseks, miks mind viimasel korral kangete uimastite peale määrati, oli minu kalduvus tulevikku ette näha. Selle tõttu oli mu korteri ühes nurgas suur kast Tallinna Linnalehega, mida saab siiani tasuta kõikidest pealinna kaubanduskeskustest. Kui minult uuriti, miks olen just selle lehe enda tähelepanu alla võtnud ja alla jooninud teatud fraase, kuupäevi ning teinud väljalõikeid, siis proovisin neile selgitada, et kõik ajalehed on Üks Suur Ajaleht ja seda lugeda osates pole sul enam teisi vaja. Kõik maailmas toimuv on kirjas ükskõik millises väljaandes ja olles kord selle lugemisoskuse juba saavutanud, polnud mul enam informatsiooni eest maksta tarvis. Jätsin mainimata asjaolu, et aasta tagasi hakkasin ajalehti lugema ilma neid nägemata ja füüsiliselt

käes hoidmata. Igatahes paluti minult näiteid tuleviku enustamise kohta ja seda küsiti minu arust tihti patroniseerival toonil. Ülbitsemist eirates teatasin näiteks, et paarist lahkub üsna pea mu palatist, peale seda tabab teda õhtul peavalu ja seejärel haugub kõrvalmajas koer kaks korda hästi vaikselt. Siis prõmmib uks, kui kutsa tuppa tõmmatakse. Lugesin seda kõike oma ajalehest. Paraku ei saanud ma temalt kunagi kinnitust selle kohta, kas nii ka läks. Olin üsna kindel, et nõnda juhtuski, kuid ajalehti ei saa kunagi uskuda.

Paljud vaimselt häiritud inimesed ärrituvad, kui nende luulusid kahtluse alla seatakse. Mina mitte. Ma jäin täiesti rahulikuks. Mind valdas isegi teatud meeldiv rahulolu, sest kõik kulges täpselt sedasi, nagu ma ette olin näinud. Kui mind jälgiti ebanormaalse tegevuste sooritamise pärast, siis neid ju tegelikult ei olnud. Jälgimise all olemine polnud mulle ka midagi uut. Kuna ma vägivallatsema ei kippunud ja raamatukokku sissemurdmine oli ravimite võtmata jätmise tulemus, siis ei pandud mind kinnisesse osakonda.

Pidin igal päeval iga kolme tunni tagant välisukse linki puudutama. Selleks tuli tihti jalutamas käia. Turvalisus oli päris nigel, kuid vastu tahtmist kedagi kinni hoida ei saanud. Mul oli selleks liiga palju sarmi, karismat ning psüühilist mõjujõudu. Ma lihtsalt ei tundunud ohtlik. Ja ma ei pidanud end ohtlikuks. Tunnen siiani, et olen Nende poolt väljavalitud isik ja seetõttu asun millegi võimsa kaitse all.

Kohtusin ka teiste patsientidega, kellest enamus olid ime-like vibratsioonidega: suletud olek, kaugel pilk, ila suunurgas ja dialoogid minevikutraumadega. Omasin oskust kuuvalgusest saadud vibratsioone tunnetada ka teistes inimestes. Selle järgi suutsin alati välja valida neid inimesi, kes mu jutule ja tujule vastuvõtlikumad. Nii-öelda säriseva, prak-suva auraga ümbritsetud inimene on justkui keev vesi, keda keedab vaimselt mingi stress või sisemine pinge. Nendega ei tasu suhelda, ilma et saaksid ise natukene kannatada. Vahel piisab juba nende pilgust ja juba tababki mind migreen või seljavalu. Kõndisin silmkontakti vältides tihti sihitult mööda koridore, kuni juhtusin kedagi vaatamata leidma sobiva “vaimse ökoloogiaga” inimesi.

Üheks oli 24-aastane IT-tudeng, kes ei tahtnud, et keegi teaks tema psühhiaatriakliinikumis viibimisest. Mitte et ta oleks kartnud vaimuhaigeks tembeldamist sugulaste ja sõp-rade poolt - tema sooviks oli pigem jääda varjatuks haigla-personali enese eest.

„Keegi ei tea, et ma siin viibin.“

„Jah, ma tundsin su aura järgi ära,“ vastasin abivalmilt. Sellist sidet ei saa väljaspool haiglat luua. Kindlasti mõistavad mind ka paljud pikka aega kinni istunud vangid. Üks asi, millest me rääkisime, olid õudusfilmid.

„Tahaks suitsu teha, aga nad näeksid tossu järgi ära. Äkki

arvavad, et vaim suitsetab! Kujuta pilti: oled väljatreenitud meditsiiniõde ja koridoris hõljub lihtsalt hõõgav sigaret!“

„Koridoris ei tohi niikuinii suitsetada,“ lisasin otsa. Ja see oli tõsi.

Vestlused vaimselt haigetega on huvitavad ainult lühiajaliselt. Minu arust pead sa ise olema suure missioonitundega, et neid kuulata ja mõista üritada. Ma ei tea, kas kliinikumis sellega üldse tegeletigi, sest minu „ametiaja“ jooksul loobiti neile sisse vaid kangeid narkootikume.

Peale nädalat koridori ja õue vahet patseerimisel polnud saanud mingit uut ilmutust, ei mingit märki. Kõik märgid olid selles mõttes selged: asusin psühhiaatrikliinikumis ja seal ei olnud ühtegi inimest, kellega ma kohtuma olin määratud. Alustasin vestlust nii medõdede kui patsientidega, isegi koristajaga. Katsusin vargsi läbi erinevaid uksi, et näha, kas nende taga keegi mind ka ootab. Ei midagi. Ei kedagi.

Just enne kannatuse katkemist märkasin koridori puhkenurga moodi lauakesel mitu päeva vana ajalehte. Kõik oli hall, kuid ajaleht rõhutatult hiilgav, kuninglik. Pisarad tulid silma. Pühkisin need ära. Hiljem küsis peaarst, miks ma koridoris kõigi ees nutsin.

„Tahan lihtsalt terveks saada ja koju minna,“ laususin punastades.

Kui ta vaid teadnuks, kui majesteetlik oli selle lehe sära! Mis siis, et tegu lihtsalt Linnalehe eksemplariga. Sellel oli ainult neli lehekülge, kuid see helk... Igatahes sisaldas see just minu jaoks kirjutatud artiklit. Jutt oli küll Tartu lillelaadast, kuid ma teadsin, mida Nad öelda tahavad. Kõik sobis, isegi foto potililledest sädeles ja kiiskas informatsiooni.

Teadsin, et pean Tartusse jõudma.

Paljud seda ei usuks, kuid säärased erilisemad märgid ennustavad tavaliselt mingi suure sündmuse tulekut. Väiksemad tähendused kogunevad ajapikku ja neist on keeruline aru saada. Osalt visuaalne keel, osalt segu tundmusest ja sündmõttest - kosmosest kiirgav signaal osutub mu aju jaoks liialt keerukas. Seepärast mu elamine nii veider välja näebki. Selles on siiski süsteem, mis omane matemaatikutele. Ka mina olen matemaatik, kuid kasutan peale numbrite veel mööduvate autode värve ja mõrasid asfaldis. Teine aspekt säärase suure märgi juures seisneb selle võluvõimes avada kõiki uksi. Säärast õnnistatud märki olen kogunud oma elu jooksul vaid kaks korda, kuid nendest ma hetkel kõneleda ei tahaks. Piisab vaid öelda, et nende ilmumine täitis mind alati suure enesekindlusega ja kuhu iganes see mind suunas, sinna ma ka sain. Minu ees avanes maailma imeline pool, mis on teiste jaoks siiani peidetuks jäänud. Sellest kõigest hiljem. Mu lugu läheb edasi. Vaata, kui su pea on täis igasuguseid hämmastavaid mõtteid, siis on väga kerge lasta keskendumisel kaduda ja jääda rääkima täiesti

kõrvalistest asjadest. Keskendugem!

Okei, ma olen siis Jämejalas ja ma pean kahe päeva pärast Tartusse saama. Tähendab, ma saangi, aga tol hetkel ei teadnud ma veel kuidas see juhtuma peaks. Ametlikult olin veel vähemalt kuu aega jälgimise all.

Naljakal kombel peeti minu koridoris tihkumist siiraks patukahetsuseks ja mõistuse naasmise märgiks, sest kes see ikka nii väga haiglas tahaks viibida. Peaarst kõige vähem. Keegi ei näinud, aga kõik vibreeris, väreles ja sumises. Esimest korda sain seal viibides hästi magada. Juba tegin silmad lahti. Olin hästi välja puhanud. Panin oma vanad riided selga ja jalu-tasin vastuvõttu.

„Tere, vabandust...“

„Jah?“

„Kas keegi saaks ukse lahti teha? Mul pole endal võtmeid.“

„Oi, aga teie olete ju patsient ja teil pole väljakirjutust.“

„Sellest pole midagi, mul on tähtis kohtumine. Kas sulle ei räägitud?“

„Mulle pole keegi midagi rääkinud,“ vastas õde oma väikestest klaaskabiinist.